

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa **J. F.**, bytom P., R. č. X., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ulica 29. augusta č. 8, o invalidný dôchodok, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 30. júna 2011, č. k. 12Sd/61/2011-31, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 30. júna 2011, č. k. 12Sd/61/2011-31, **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov konania **nepriznáva.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 30. júna 2011, č. k. 12Sd/61/2011-31, zrušil rozhodnutie 1 z 20. januára 2011 číslo X.X., ktorým odporkyňa podľa § 263 ods. 1, § 112 ods. 2 a 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a § 29 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) odňala navrhovateľovi invalidný dôchodok s účinnosťou od 18. marca 2011 z dôvodu, že podľa záverov posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Považská Bystrica z 2. septembra 2010 navrhovateľ nie je invalidný podľa § 29 ods. 3 písm.

a), ale je čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení od 2. septembra 2010 a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie.

Krajský súd uvedeným rozsudkom zrušil aj rozhodnutie 2 zo 17. januára 2011 číslo X., ktorým odporkyňa podľa § 263 ods. 1 a § 82 zákona o sociálnom poistení (v znení zákona č. 310/2006 Z. z.) a podľa § 37 zákona o sociálnom zabezpečení priznala navrhovateľovi čiastočný invalidný dôchodok vo výške 143,30 € mesačne s účinnosťou od 18. marca 2011 a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie.

V odôvodnení uviedol, že odporkyňa sa dostatočne nevysporiadala so záverom posudku posudkového lekára ústredia so sídlom v Trenčíne zo 4. mája 2011, podľa ktorého je navrhovateľ od 28. októbra 2005 nepretržite invalidný podľa § 71 zákona o sociálnom poistení, lebo má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 60 %. S poukazom na tento záver posudkového lekára sa bude musieť odporkyňa v ďalšom konaní a pri novom rozhodnutí vysporiadať aj s právnou úpravou účinnou od 1. augusta 2006 (§ 193, zrejme § 294 ods. 4 zákona o sociálnom poistení) a s nálezom Ústavného súdu SR zo 7. júna 2006 č. PL ÚS 25/05-01, podľa ktorého nie sú prechodné ustanovenia § 263 ods. 2, 4 až 7 zákona o sociálnom poistení v súlade s článkom 1 ods. 1 Ústavy SR. Jej rozhodnutia preto považoval za nepreskúmateľné a to aj podľa tvrdenia navrhovateľa pre nedostatok dôvodov (§ 209 ods. 1 až 6 zákona o sociálnom poistení).

Uviedol tiež, že konanie a rozhodnutie súdu o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu odporkyne v dávkových veciach sociálneho poistenia je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti OSP a nie je pokračovaním administratívneho konania. Úlohou súdu preto nebolo dopĺňať vecnú či právnu argumentáciu odporkyne a nebolo ani jeho úlohou vykonávať dokazovanie na skutočnosti, ktorých zistenia sú podmienkou skutočného stavu veci už v administratívnom konaní. Poukázal tiež na znenie § 244 ods. OSP a zdôraznil, že úlohou súdov nie je hľadať dôvody, pre ktoré by malo byť rozhodnutia správneho orgánu potvrdené. Uviedol, že ak je rozhodnutie správneho orgánu nepreskúmateľné, súd nemôže nahrádzať jeho dôvody.

Krajský súd vytýkal odporkyni, že v odôvodnení napadnutého rozsudku neuviedla, ktoré skutočnosti považovala za rozhodujúce pre posúdenie nároku na invalidný dôchodok. Odôvodnenia nemajú náležitosti uvedené v § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení,

predovšetkým, že nie sú v ňom uvedené skutočnosti, ktoré boli podkladom na rozhodnutie, ďalej akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala. Rozhodnutie, ktoré v odôvodnení obsahuje len odkaz na posudok posudkového lekára a na príslušné právne predpisy je podľa názoru krajského súdu nepreskúmateľné.

Proti tomuto rozsudku súdu prvého stupňa podala odvolanie odporkyňa. Žiadala, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 30. júna 2011, č.k. 12Sd/61/2011-31, zmenil a jej rozhodnutie 1 z 20. januára 2011 číslo X. a rozhodnutie 2 číslo X., ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľ sa na odvolanie odporkyne písomne vyjadril a žiadal rozsudok prvostupňového súdu potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s v spojení s § 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno vyhovieť.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľovi bol priznaný invalidný dôchodok rozhodnutím odporkyne z 2. júna 2003, číslo X. podľa § 29 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení s účinnosťou od 15. februára 2003.

Rozhodnutím odporkyne z 2. marca 2005, číslo X. bol invalidný dôchodok navrhovateľa znížený od 18. apríla 2005 na sumu 3 768 Sk mesačne podľa § 73, § 112 ods. 4 a 6 a § 263 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, z dôvodu, že pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 31. januára 2005 je 50 %, dôchodok bol priznaný podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, a preto bolo trvanie invalidity na nárok na invalidný dôchodok preskúmané podľa § 263 zákona o sociálnom poistení. Ďalším rozhodnutím z 15. decembra 2005, číslo X. odporkyňa podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 293e zákona o sociálnom poistení zvýšila navrhovateľovi invalidný dôchodok od 9. novembra 2005 na 4 906 Sk mesačne z dôvodu, že pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť navrhovateľa od 9. novembra 2005 je 60 %.

V súvislosti s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 7. júna 2006, č. 25/2005-51, odporkyňa rozhodnutím z 8. novembra 2006, číslo X.X., podľa § 29 zákona o sociálnom zabezpečení a § 263a ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom poistení zvýšila invalidný dôchodok navrhovateľa na sumu 8 277 Sk mesačne od 18. apríla 2005, ktorý následne valorizovala v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Posúdenie zdravotného stavu na účely invalidity na základe kontrolnej lekárskej prehliadky, v súlade s uvedeným nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sa uskutočnilo až 11. mája 2009, pričom z posudku MUDr. J. G. posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky v Považskej Bystrici vyplýva, že navrhovateľ je invalidný podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie bol určený zhubný nádor hrubého čreva, stav po resekcii jún 2002 a iné zdravotné postihnutia neboli uvedené. Kontrolná lekárska prehliadka bola určená na máj 2010.

Posúdenie dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu na účely invalidného dôchodku na základe kontrolnej lekárskej prehliadky určenej na máj 2010 sa konalo 2. septembra 2010. Podľa záverov posudku MUDr. J. G. posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky v Považskej Bystrici z 2. septembra 2010 navrhovateľ už nie je invalidný podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, ale je čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav jeho telesné alebo duševné schopnosti dosahujú polovicu schopnosti na výkon sústavného zamestnania u zdravých občanov. Zmenu invalidity na čiastočnú invaliditu určil na 2. septembra 2010. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie považoval zhubný nádor hrubého čreva, štádium I., stav po resekcii jún 2002, t.č. bez známkov recidívy. Na podklade uvedeného posudku odporkyňa následne rozhodnutím 1. z 20. januára 2011, číslo X.X. podľa § 263 ods. 1, § 112 ods. 2 a 6 zákona o sociálnom poistení a § 29 zákona o sociálnom zabezpečení odňala navrhovateľovi invalidný dôchodok s účinnosťou od 18. marca 2011 a rozhodnutím 2. zo 17. januára 2011 číslo X.X. navrhovateľovi podľa § 263 ods. 1 a § 82 zákona o sociálnom poistení a podľa § 37 zákona o sociálnom zabezpečení priznala čiastočný invalidný dôchodok s účinnosťou od 18. marca 2011 s príslušnými zákonnými zvýšeniami.

Zdravotný stav navrhovateľa následne posúdil MUDr. L. T., posudkový lekár sociálneho poistenia, ústredia, so sídlom v Trenčíne, ktorý v záveroch svojho posudku

uviedol, že navrhovateľ už nie je invalidný podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, ale je čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav jeho telesné alebo duševné schopnosti dosahujú polovicu schopností na výkon sústavného zamestnania u zdravých občanov. Rovnako určil dátum zmeny invalidity na čiastočnú invaliditu na 2. septembra 2010. Ďalej uviedol, že navrhovateľ je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení od 28. októbra 2005, lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola stanovená na 60 %. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie bol určený karcinóm hrubého čreva bez recidívy a za iné zdravotné postihnutie označil chorobu z vibrácií.

V celkovom posudku posudkový lekár konštatoval, že v roku 2002 mal navrhovateľ zistené malígne onkologické ochorenie – karcinóm hrubého čreva T3NXM0, ktorý bol v júni 2002 operovaný. Chemoterapia, ani rádioterapia neboli potrebné. Od uvedeného času zdravotný stav navrhovateľa pravidelne sleduje onkológ, ale recidíva ochorenia nebola zistená kolonoskopicky, ani v markeroch, nie sú prítomné komplikácie, navrhovateľ netrpí na poruchu výživy, ani na poruchu minerálov a biochemických parametrov. Ochorenie je v remisii, bez recidívy prakticky 9 rokov. Navrhovateľ pracuje na 6 hodín v chránenej dielni, teda za uľahčených podmienok. Tieto okolnosti zodpovedajú čiastočnej invalidite. Posudkový lekár sa zaoberal aj ďalšími navrhovateľovými ochoreniami. Zhubný nádor čreva zodpovedá posúdeniu v položke X, C, 4.c. – s mierou poklesu na 50 %, s navýšením o 10 % pre chorobu z povolania a polytopnú dorzalgiu na celkových 60 %. Konštatoval, že táto miera poklesu trvá od posúdenia 9. novembra 2005 (uznaná od 28. októbra 2005) nepretržite. Napriek tomu obsah posudku, podľa ktorého je pracovný potenciál navrhovateľa znížený na 60 % – 50 %, nie však na 20 %, nie je dostatočne jasný a zrozumiteľný.

Predovšetkým je potrebné poznamenať, že posúdenie rozsahu zdravotného poškodenia a jeho následkov na schopnosť občana vykonávať zárobkovú činnosť, vyžaduje odborné lekárske znalosti a vo veciach sociálneho zabezpečenia je zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia, a to tak na účely správneho, ako aj na účely súdneho konania.

Podľa názoru najvyššieho súdu posudkoví lekári dostatočne posudzovali zdravotný stav navrhovateľa, avšak len pokiaľ išlo o posúdenie zdravotného stavu podľa zákona o sociálnom zabezpečení.

Medzi závermi posudkových lekárov neboli zistené rozpory, odvolací súd ich preto považuje za dostatočne presvedčivé a logické a o ich odbornej úrovni nemal dôvody pochybovať. V prípade trvania invalidity podľa § 29 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení by navrhovateľ nemohol byť schopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie (§ 29 ods. 3 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení), pričom z posudkov vyplýva, že t.č. navrhovateľ pracuje ako montážny robotník v organizácii B. s.r.o., P..

Neuniklo však pozornosti odvolacieho súdu, že odporkyňa rozhodla na základe posudku MUDr. J. G. posudkového lekára sociálneho poistenia, Sociálneho poistenia, pobočky v Považskej Bystrici z 2. septembra 2010, v ktorom však posudkový lekár posudzoval zdravotný stav navrhovateľa len podľa zákona o sociálnom zabezpečení, opomenul však posúdiť jeho zdravotný stav aj podľa zákona o sociálnom poistení. Pritom uvedeným posudkom bola zmenená invalidita na čiastočnú invaliditu, ktorá na účely zákona o sociálnom poistení a osobitných predpisov predstavuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 % (§ 263a ods. 12 zákona o sociálnom poistení). Až v konaní o opravnom prostriedku bol zdravotný stav navrhovateľa posúdený aj podľa zákona o sociálnom poistení, s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 60 %, ktorá podľa uvedeného posudku trvá od 28. októbra 2005 nepretržite.

Sociálna poisťovňa pri posudzovaní veci je pritom povinná objasňovať rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania (§ 195 ods. 3 zákona o sociálnom poistení).

Navrhovateľ sa tak najskôr až pri posúdení zdravotného stavu 4. mája 2011 v rámci konania o opravnom prostriedku mohol dozvedieť o 60 % miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa zákona o sociálnom poistení a teda navrhovateľovi kvôli uvedenému postupu odporkyne nebola a ani nemohla byť známa rozhodujúca skutočnosť pre žiadosť o zvýšenie invalidného dôchodku, resp. o priznanie invalidného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení už skôr, pred vydaním napadnutých rozhodnutí. Vzhľadom na stanovenú 60 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa zákona

o sociálnom poistení by v navrhovateľovom prípade takéto priznanie bolo opodstatnené, lebo odporkyňa by pri navrhovateľovi ako poberateľovi čiastočného invalidného dôchodku priznaného podľa zákona o sociálnom zabezpečení vychádzala z 50 % miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Po určení výšky invalidného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení by ďalej odporkyňa posúdila súbeh nárokov v zmysle § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení.

O každej ďalšej žiadosti navrhovateľa, ktorou sa domáha invalidného dôchodku vo vyššej sume, než mu je vyplácaná (za takú treba považovať i jeho odvolanie), treba potom rozhodovať podľa zákona o sociálnom poistení; to znamená, že aj invaliditu treba posúdiť podľa kritérií stanovených pre invaliditu v tomto zákone (§ 71 cit. zákona).

Napadnuté rozhodnutia odporkyne preto nie je možné považovať za zákonné, vychádzajú z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, ako aj z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Neunikla tiež pozornosti odvolacieho súdu skutočnosť, že doteraz nebolo rozhodnuté podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení o súbehu invalidného dôchodku priznaného podľa zákona o sociálnom zabezpečení a invalidného dôchodku priznaného podľa zákona o sociálnom poistení, pri preskúmaní trvania invalidity podľa § 263a ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Navyše je potrebné tiež poukázať, že odporkyňa ani nepostupovala v súlade s § 263a ods. 1 zákona o sociálnom poistení, keď najskôr vydala rozhodnutie z 8. novembra 2006, číslo X.X., (bez posúdenia zdravotného stavu na účely trvania invalidity) ktorým podľa § 29 zákona o sociálnom zabezpečení a § 263a ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom poistení od 18. apríla 2005 zvýšila invalidný dôchodok na sumu 8 277 Sk mesačne a až následne 11. mája 2009 bol posúdený zdravotný stav na účely trvania invalidity podľa § 263a zákona o sociálnom poistení.

Odvolací súd preto považoval rozhodnutie krajského súdu vo výroku vecne správne. Z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 OSP potvrdil.

V ďalšom konaní bude potrebné, aby odporkyňa opätovne rozhodla o invalidnom dôchodku navrhovateľa na podklade úplného a presvedčivého posudku, v ktorom bude posúdený zdravotný stav navrhovateľa tak podľa zákona o sociálnom zabezpečení ako aj

podľa zákona o sociálnom poistení. Až na podklade takéhoto posudku odporkyňa posúdi zánik nároku na invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom zabezpečení, vznik nároku na čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom zabezpečení, ako aj nárok na invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení, s následným posúdením súbehu oboch dôchodkov v zmysle § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods.1, v spojení s § 250k ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP, lebo úspešný navrhovateľ náhradu trov neuplatnil.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 28. novembra 2012

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová